

Стратегии в образователната политика
Strategies in the Educational Policy
Добри училищни управленски практики
Effective Practices in School Management

РОЛЯТА НА ВЪТРЕШНОУЧИЛИЩНИТЕ МЕДИИ И PR ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ИНФОРМАЦИОННАТА СРЕДА НА УЧИЛИЩНИЯ МЕНИДЖМЪНТ

Ралица Бенчева
СОУ „Васил Левски“ – Троян

Теоретико-методологични основи на вътрешноучилищните медии и PR

Вътрешноучилищните медии представляват система от дейности, залегнали в стратегическото планиране в училищния мениджмънт, с които се осъществява целенасочено изграждане на информационната среда в образователната институция чрез предаването на информацията по различни канали.

Фундаменталната цел на стратегията на вътрешноучилищните медии е изграждането на възможно най-добра комуникационна среда и отношения с вътрешната публика – ученици, учители, служители. Тази цел има следните съставни компоненти:

– *Ефективност на учебно-възпитателните процеси на работата на персонала* – това е постижимо, когато всеки член на образователната институция е добре информиран за текущите, предстоящите и миналите дейности и събития, които се осъществяват на територията на училището, както и за неговото собствено участие в тях.

– *Усъвършенстване на училищния мениджмънт* – преследва се постигане на оптимална мярка на информираност да учениците, учителите и служителите, за да се постигне по-високо качество на работа. Това означава потокът на подаваната информация да бъде така прецизиран, че нито да се чувства недостиг, нито да „залива“ аудиторията.

– *Ясна крайна обратна връзка* – тя е необходима на мениджмънта, за да е в течение на преценките за дейността на организацията, формиращи се както у персонала, така и сред публиките, с които персоналът е в непосредствен контакт.

– *Мотивация* – тя се изгражда въз основа на съзнанието за участие, макар и непряко, в процесите на формиране на управленските решения, от една страна, и от друга – в действащите механизми за професионално усъвършенстване.

– *„Духът на екипа“* – или *духът на организацията* – това е постижима цел, защото е феномен на добрите вътрешни комуникации. Така се нарича

усещането и съзнанието на отделните индивидуалности, че са част от екип, работещ упорито за общо споделяна цел.

– „Участващ“ тип поведение – това е модел, който се постига чрез механизми на въвличане на ученици, учители и служители от всички нива, при изграждане на организационната политика и философия на образователната институция.

– *Готовност за кризисни ситуации* – тя се постига не само чрез специално разработвани и прилагани програми за превантивен кризисен мениджмънт, но и чрез усилието да бъдат постигнати всички изброени дотук цели, тъй като те гарантират изграждането на оптимално действащи вътрешноорганизационни комуникации, чието качество се проявява най-ярко по време на криза.

Приложимост на вътрешно училищните медии Практико-методологични основи

Екипът и ролята на участниците в него

Екипът е съставен от ученици, учители и технически специалисти.

Дейността на вътрешноучилищните медии в СОУ „Васил Левски“ – Троян, се организира и ръководи в практическите си направления от комисия, в която участват учители и специалисти съответно по български език и литература, по информационни технологии, по английски език, по видеозаснемане и звукозапис, аудио- и телевизионен монтаж, предпечатна и редакционна подготовка и др.

Учениците, които участват в екипа, са без ограничения във възрастта. Техният брой не е константен и търпи постоянна промяна в процеса на работата на вътрешноучилищните медии, съобразно с конкретната специфика, която диктува информационната среда.

Учениците под ръководството на учителите, с помощта на специалистите, произвеждат различни медийни продукти за вътрешната и външната публика.

Клуб по вътрешноучилищни медии и PR

Учениците посещават Клуба по вътрешноучилищни медии и PR както в извънучебно време, така и в междучасията, когато се записват, излъчват и реализират различни медийни продукти. Посещението на клуба е нерегламентирано. В него екипът се събира, за да обменя идеи, новини, информация. Част от клубната дейност са редакционните съвети, които се осъществяват веднъж седмично. Тогава се разпределят задачите между членовете на екипа. Броят на учениците, които посещават и работят в Клуба по вътрешноучилищни медии и PR, не е константен. Децата сами решават кога могат да се включат в дейностите в зависимост от своите интереси и умения и какво се работи в момента – дали се изработва телевизионен или радиопроduct, дали се списва училищният вестник, или се реализира PR акция и др. Така учениците се обучават в клуба не по задължение, а водени от своите предпочитания, съобраз-

но с времето, с което разполагат, и от собственото си чувство за отговорност.

Видове вътрешноучилищни медии и медийни продукти

Вътрешноучилищните медии, които работят в СОУ „Васил Левски“ – Троян, са радио, телевизия, вестник и уебсайт.

В хронологичен аспект пръв е училищният вестник „Междучасие“, чийто 13-ти пореден брой бе отпечатан по повод патронния празник на училището – 19 февруари. Вестникът е с периодика средно 4 пъти годишно. Освен във връзка с празника на училището изданието се реализира в началото на учебната година, преди коледно-новогодишните празници и по повод 24 май. От това се определя и концепцията на вестника. Като устойчиви рубрики в него са се утвърдили „Анкета с ученици“, „Астромеждучасие“, „Училищни проекти“ и др. Вестник „Междучасие“ се разпространява на територията на училището и извън него. Тиражът е средно 100 броя.

Училищният уебсайт се намира на интернет-адрес <http://vlevski.eu/site/public/default/index/>. В него са оформени рубрики „Новини“, „Галерия“, „История“, „Училищна документация“, „Училищен състав“, „Ученически съвет“, „Проекти“, „Поздрави“, „Състезания“ и др. Уебсайтът е свободна територия без редакторска намеса. Публикациите се правят както от ученици, така и от учители. В момента се работи по модернизирани на визията на уебсайта, като се предвижда той да бъде преведен и на английски език.

Училищното радио е нова училищна медия, която се реализира от началото на тази учебна година (2011–2012) и се излъчва в радиоефира на училището. В тази медия също е заложен екипният принцип на работа, чрез който ученици и учители осъществяват дейностите равностойно отговорно. В радиото на СОУ „Васил Левски“ – Троян, се изработват следните медийни продукти: „Емисия новини“, която се излъчва през първите минути на часа на класния ръководител всяка седмица; „Етика и естетика“ – предаването се излъчва в голямото междучасие всеки петък; „Музикално междучасие“ – то звучи всяка сряда; „Честит празник“ – предаването се излъчва, когато има повод.

Освен това по радиоефира се предават важни информации и съобщения от ръководството на училището, заповеди на директора и организационни съобщения.

Предстои стартирането на ново радиопредаване – „Минути на учителя“, в което преподавателите ще имат възможност да популяризират своята работа и да приобщават учениците към различни инициативи. Демонстрационен запис от ефира на радиото на СОУ „Васил Левски“ може да чуете на <http://vlevski.eu/site/upload/media/radio.mp3>.

Технологията на изработка на радиопредаванията започва с редакционна подготовка, която се осъществява от учениците заедно с учител. Следва технически звукозапис, който се прави от специалист, монтажна работа на предаването и накрая неговото излъчване в радиоефира на училището. Уче-

ниците участват във всички нива на реализацията, като целта е да придобиват теоретични и практически умения.

Училищната телевизия е най-новата вътрешноучилищна медия на СОУ „В. Левски“, която излъчи първото си предаване на 17-и февруари 2012 г. Концепцията му бе свързана с празника на училището и лийтмотива „Времето е в нас и ние сме във времето“. Структурата на предаването бе изградена от анонси и репортажни компоненти, като аносите се прочетоха от водещ (ученик), а репортажите бяха покрити с кадри от училищния живот и текст от есе, посветено на Васил Левски и спечелило първо място в литературен конкурс.

Телевизионното предаване бе излъчено в голямото междучасие на 17-и февруари, на мултимедийната стена, която се намира във фойето на втория етаж на училището. Може да се види откъс от демонстрационно предаване на училищната телевизия на коледно-новогодишна тематика на <http://vlevski.eu/site/upload/media/televizia.wmv>

Липсата и пренасищането със събития, или как се открива или създава новина?

Практическата работа в Клуба по вътрешноучилищни медии и PR показва, че учениците изпитват най-голямо затруднение при откриването на новините. Тази трудност е особено осезаема, когато в училищния живот липсват събития.

СОУ „Васил Левски“ – Троян, е най-голямото в Ловешка област, което само по себе си е предпоставка за богат и разнообразен училищен живот, изпълнен с много събития и инициативи. Различните училищни празници и мероприятия дават изобилен материал за новини и улесняват редакционното „запълване“ на радиоемисиите, вестника, уебсайта.

Например патронният празник на СОУ „Васил Левски“ създаде изключително благоприятна събитийна среда. Празникът бе съпътстван от много конкурси, състезания от различно естество и редица инициативи. Такава информационна среда се определя като пренаситена със събития. Трудността в такава ситуация произлиза от това, че трябва да се отсеят главните от второстепенните събития, като критерият е тясно свързан с PR ефекта, който те имат за училището.

Изборът на новините в пренаситена среда се подчинява на няколко практически правила: в емисиите и публикациите се включват събития, които са се случили ДНЕС, в които има ПЪРВИ постижения или в които е участвала водеща или ръководна фигура от училищния живот. Тези практически насоки помагат при отсяването на събитията или при тяхното позициониране по важност в емисиите и в публикациите.

Какво означава и как работи „журналистическото любопитство“?

Не по-лека е ситуацията, в която липсват събития. Тогава „захранването“ с новини зависи изцяло от журналистическата находчивост и превръщането на обикновени наглед събития в нещо интересно. В такава ситуация се прилага аналитичен подход и трябва да заработи т.нар. „журналистическо любопит-

ство“. В този смисъл всичко може да се превърне в новина, стига да извлечете за публиката специфична информация, факт, който е малко известен и да провокира интерес.

Много често при предварителното журналистическо проучване неочаквано се появяват още и неочаквани новини.

Ефир на вътрешноучилищните медии

Телевизионният и радиоефирът в образователната институция имат свои специфични особености. Те са свързани преди всичко с това, че времето на излъчване е тясно свързано с учебните часове и междучасията.

Кога и как се използва ефирът, зависи от типа на медийния продукт, който се представя в момента. Например, когато по радиото се чете заповед на директора на училището, се изисква ефирът да върви в чиста звукова среда, т. е. не по време на междучасие, когато е шумно. Затова при излъчването на важни съобщения и информация се използват последните минути от учебен час, докато поздравите и музикалните предавания са подходящи за ефир по време на междучасията.

Технически радиоефирът в СОУ „Васил Левски“ – Троян, покрива цялата територия на училището и училищния двор. Озвучаването може да обхваща цялото пространство или да се локализира: само в класните стаи, само в коридорите, само във фойето на втория етаж, само в двора или физкултурните салони.

Видеостената в училището се използва за излъчване на мултимедийни презентации по различни поводи, за публикуване на съобщения, както и за ефир на училищната телевизия. Тя е структурирана от 4 самостоятелни екрана, които могат да работят заедно или поотделно. Видеостената разполага със собствена озвучителна система.

Училищният звънец – още едно от приложенията на ефира.

Освен за нуждите на радиоефира озвучителната система в СОУ „Васил Левски“ се използва и за пускане на училищния звънец. Той не звучи по обичайния начин, а е част от популярна песен. Тя бе избрана след провеждане на допитване сред ученици в началото на учебната година. (Демострационен запис на училищния звънец може да чуете на <http://vlevski.eu/site/upload/media/zvynec.mp3>)

Мелодията е една и съща за всички видове звънци – първи, втори и за край на учебния час. Въпреки че е възможно да се внесе доза разнообразие, като се използва различно звучене за различните звънци, това не е приложено в СОУ „Васил Левски“ през тази учебна година. Причината е, че нововъведението премина през етап на адаптация и при учениците, и при учителите, което засега беше достатъчно за тази иновация.

Училищният звънец звучи с различна мелодия, която бе част от коледа песен, в седмицата преди коледно-новогодишните празници, което създаде много добро настроение в училището. След това звънецът „върна“ обичайната си мелодия.

По подобен начин биха могли да се експлоатират и други празници и събития, но трябва да се има предвид, че възприемането на новото звучене на звънца мина-

ва през период на адаптация, който продължава ден-два. В този смисъл промяната на звученето на училищния звънец само за един учебен ден не би било позитив.

Още практически приложения на вътрешноучилищните медии

На практика вътрешноучилищните медии могат да се използват за реализация на всички видове информационни форми и да способстват за изграждане на облика на училището вътре и извън неговата територия.

Вътрешноучилищните медии се използват успешно при медийното обслужване на проекти, които се реализират в училището. Освен това разполагат с ресурс за изработване на рекламни видеоклипове и други видове видеопродукти, мултимедийни презентации на високо техническо ниво, аудиопродукти, предпечат и печат на информационни и рекламни брошури и др.

Всички продукти, изработени от екипа на вътрешноучилищните медии в СОУ „Васил Левски“, са с високо качество, което позволява тяхната употреба и реализация във външни медии. Изработените статии в училище се публикуват в регионални вестници и сайтове. Аудио- и видеопродуктите също се изработват с качество и технически характеристики, които позволяват да се излъчват във външни ефири.

Обхват на добрата практика.

Вътрешна и външна публика на училищните медии

Това са различните социални групи, за които вътрешноучилищните медии изграждат информационна среда и са обект на комуникационните намерения.

Вътрешната публика са учениците, учителите и служителите. Всеки един от тях е от съществена важност за образователната институция както за осъществяването на основните ѝ цели и интереси, така и за изграждането на подходящ имидж. Парадоксално изглежда на пръв поглед твърдението на директора на СОУ „Софроний Врачански“ – Пловдив, Пенко Рисков, който казва, че не от отделния финансов бюджет, а от екипа от хора зависи успешното сътворяване на имиджа и работата в училище, и цитира Жак Селега: „Парите нямат идеи – само идеите създават пари“.

Външна публика за училището са всички институции и организации, социални, социокултурни и други единици, с които то контактува, независимо по какъв начин и чрез какви информационни канали.

Оценката за работата на вътрешноучилищните медии в СОУ „Васил Левски“ – Троян

Оценката, която медийният екип получи след половингодишна работа, бе Много добър (5,08). Тя стана известна след провеждането на специална анкета сред ученици и учители в края на февруари. Допитването бе с анонимен характер и освен оценката съдържаеше въпроси с възможност за отворен отго-

вор за това, какво трябва да се промени в работата на вътрешноучилищните медии и как публиката класира по важност радиото, телевизията, вестника и уебсайта. В анкетата учениците изказаха отчетливо мнение за промяна на мелодията на училищния звънец. Близко 70% от анкетираните очакват подобряване на звуковата среда и усиляване на звука на радиоефира. Класацията на вътрешноучилищните медии оглави уебсайтът, следван от радиото, телевизията и вестника. Анкета включваше въпроса за името на телевизията и на радиото, които засега са „Училищно радио (телевизия) на СОУ „Васил Левски“. Ето някои от предложенията: „Училището днес“, „Васил Левски“, „Междучасие“, „TV VL“, „Student TV“, „Усмивки“, „Радио Мега“, „Телевизия Дъга“, „Еделвайс“ и др.

Перспективи

Ролята на вътрешноучилищните медии и PR е изключително важна за подобряването на информационната среда на училищния мениджмънт. Чрез тях се способства за развитието на потенциала на училището като желана територия на ученика. Вътрешноучилищните медии занаяпред все повече ще се използват за обслужването на проекти, за осъществяването на открити уроци, при изнасянето на доклади и за онагледяването на административно-управленските дейности в училище. За в бъдеще вътрешноучилищните медии в СОУ „Васил Левски“ – Троян, ще продължават да следват гъвкаво и адаптивно както потребностите на учениците, така и на мениджърската политика, водена от ръководството на училището.

Клубът по вътрешноучилищни медии и PR в СОУ „Васил Левски“ – Троян, остава отворен и за Вашите идеи и предложения и съвместно сътрудничество, за което предварително Ви благодарим!

ЛИТЕРАТУРА

Рисков, П. *Стратегия за утвърждаване облика на училището чрез ефективна политика на имиджа*. Из опита на СОУ „Св. Софроний Врачански“ – Пловдив.

ПРИЛОЖЕНИЕ АНКЕТА

Уважаеми ученици, колеги!

Моля, отделете няколко минути, за да дадете Вашето мнение за работата на вътрешноучилищните медии. Анкетата е анонимна.

Предварително благодарим!

1. Оценете работата на вътрешноучилищните медии (уебсайт, радио, вестник, телевизия) с оценка от 1 до 6, като 6 е най-високата.

Моля, оградете: 1   2   3   4   5   6

2. Какво според Вас трябва да се промени в работата на вътрешноучилищните медии?

---

3. Класирайте вътрешноучилищните медии (радио, вестник, телевизия, уебсайт) в позиции от 1 до 4, според вашите предпочитания.

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____

4. Моля, дайте идея за общо име на училищното радио и училищната телевизия.

Анкетата се провежда по инициатива на Комисията по вътрешноучилищни медии и PR.

THE ROLE OF THE INTERSCHOOL MEDIA AND PR SERVICES IN IMPROVING THE INFORMATION ENVIRONMENT OF SCHOOL MANAGEMENT

Abstract. The article outlines the theoretical and methodological basis of school media and PR that are a system of activities grounded in the strategic planning of school management. By presenting information in various ways, the students, administrative staff and management become well informed which is in fact the main objective of the strategy of the interschool media.

The article describes in details the components of the strategy and its objective which involve effective teaching, school management development, appropriate feedback and strong motivation. It also provides information on how to react to force majeure events or circumstances, etc.

Ralitsa Bencheva

✉ „Vasil Levski“ Secondary School
43, 34th Troyanski Polk Str.
5600, Troyan, Bulgaria
E-mail: rvb@abv.bg